

Adres

Cortgene 2
Postbus 2
2950 AA Alblasserdam
T: 14-078
F: (078) 770 80 80
I: www.alblasserdam.nl
Btw-nummer: NL001918412B01
IBAN: NL31BNGH0285000152

Dienst Gezondheid en Jeugd
T.a.v. het Algemeen Bestuur
Karel Lotsyweg 40
3318 AL Dordrecht

Datum

21 februari 2018

Betreft

Zienswijze MJP

Uw kenmerk

Uw brief van

14 december 2017

Ons nummer

Bijlage(n)

Contactpersoon

Ben Kraal
E: b.kraal@alblasserdam.nl
T: (078) 770 60 98

Geacht bestuur,

Hierbij ontvangt u de zienswijze van de gemeente Alblasserdam inzake het Meerjarenperspectief jeugd van uw organisatie.

Zienswijze Alblasserdam:

Geacht bestuur,

Eerder hebben wij verzocht om een meerjarenperspectief waarin u laat zien hoe u het ontstane tekort op de Jeugdhulp in afzienbare tijd gaat terugdringen en waarin u aan de verschillende spelers laat weten wat er van hen wordt verwacht als het gaat om de daadwerkelijke verandering in het domein van de Jeugdhulp. Dat meerjarenperspectief ligt er nu en daar zijn wij blij mee.

In deze zienswijze willen wij voor wat betreft het **meerjarenperspectief** ingaan op een aantal zaken waar we aandacht voor vragen:

Inhoudelijke opgave staat voorop

De kosten voor de Jeugdhulp zijn al een aantal jaren hoger dan de rijksbijdrage die wij voor de Jeugdhulp ontvangen. U heeft aangegeven dat bij ongewijzigde omstandigheden dit tekort blijft bestaan of zelfs toeneemt. Dat betekent dus dat we acties moeten ondernemen. Wij willen echter benadrukken dat hoewel wij die financiële opgave zien en erkennen, wij de belangrijkste opgave op de inhoud zien. De transformatie van de Jeugdhulp moet als gevolg hebben dat er minder middelen nodig zijn, maar moet eerst en vooral als doel hebben dat de Jeugdhulp dichtbij, laagdrempelig, vroegtijdig en effectief geregeld wordt. De afgesproken uitgangspunten van de Visie Jeugdhulp komen niet nadrukkelijk terug in dit meerjarenperspectief. Hierdoor ontstaat het beeld dat het een sterk financieel gedreven nota is, terwijl juist de gevraagde omslag voortkomt uit die inhoudelijke visie. En vanuit deze visie moet het gesprek met de raden gevoerd worden.

Kwetsbare groep

Wat ons betreft is de verantwoordelijkheid die we hebben voor de Jeugdhulp de verantwoordelijkheid voor misschien wel de meest kwetsbare groep in onze samenleving. Het is de groep met de minste eigen stem. Een groep waar bijna altijd iemand anders dan zij zelf de verantwoordelijkheid over heeft. En waar maar al te vaak het belang en/of de problematiek van de opvoeder ook meespeelt.

Aan ons de opgave om kinderen centraal te laten staan en hún stem en behoeften boven te laten komen, zodat ook de beperkte middelen die we voor de jeugdhulp hebben daar terechtkomen waar ze het meest nodig zijn.

Complexiteit van het domein

En er zijn veel problemen waar kinderen én hun opvoeders tegenaan lopen. Opvoedproblemen, schulden, stoornissen, leerproblemen, verslavingsproblematiek, LVB. Het veld is complex en heeft veel raakvlakken met andere domeinen.

Wij zien in Alblasserdam dat ongeveer 1 op de 10 kinderen een vorm van Jeugdhulp blijkt nodig te hebben. We hebben in de afgelopen jaren zelfs een paar keer een stijging gezien van dat aantal. We weten bijvoorbeeld óók dat aanbod vraag schept. We weten dat de nabijheid van ons CJG heeft betekend dat meer mensen de stap durfden te zetten naar hulp.

Tegelijkertijd echter weten we dat we op zijn minst vragen moeten stellen bij de veelheid aan labeltjes die opgeplakt worden. We weten dat kinderen de dupe kunnen worden van slechte keuzes van hun ouders. We weten dat soort dingen, maar we zetten nog te weinig de stap naar de vraag of het voor ieder kind in een zorgtraject het traject wel echt in het belang van het kind is. Betekent een label ook automatisch een langdurig traject? Betekent opvoedingsproblematiek niet veel meer dat, dat de opvoeders hulp nodig hebben? Dat demedicalisering van de opvoeding een maatschappelijk thema moet zijn?

Vragen die we ons vanuit de gedachte van de Jeugdwet en de decentralisaties op andere domeinen moeten stellen.

De geformuleerde financiële ambities zijn hoog. In de tabel wordt de gevraagde omslag (een dalend tekort van € 5,4 mln. excl. Veilig Thuis in 2018 naar nihil in 2022), toenemende middelen aan de voorkant en een afname bij de regionale zorgmarkt) heel simpel gepresenteerd. Echter zorg is niet met één druk op een knop te reguleren. In het meerjarenperspectief worden dan ook veel aannames gedaan. Wij willen in ZHZ een beweging versterken een effectievere verdeling van de middelen over het hele stelsel, en daarvoor moeten op de drie niveaus (gemeente, toegang en regionale zorgmarkt) interventies plaatsvinden. Over deze beweging moet het gesprek met de raden gaan.

Het is goed dat er een meerjarenperspectief is geschetst, maar de complexiteit van de jeugdhulp en het raakvlak met de aangrenzende domeinen zorgt ervoor

dat het veelal onduidelijk is wat het effect is als je aan een van de vele touwtjes trekt, of op een van de vele deelgebieden een interventie doet.

Dat betekent dat we ons lerend moeten opstellen, moeten monitoren wat het effect van ons beleid is en goed naar anderen moeten kijken. Tegelijkertijd betekent het dat we realistisch moeten blijven over stuurbaarheid op de instroom.

Het is in dat verband dan ook van groot belang om het meerjarenperspectief jaarlijks tegen het licht te houden bij het opstellen van de begroting voor het komende jaar. Wij stellen ons voor dat we daarbij jaarlijks horen over wat succesvol is geweest in de verschillende gemeenten én wat niet heeft gewerkt.

Stelselwijziging en effectievere verdeling van de middelen

Het stelsel is gewijzigd. We spreken over een domein dat loopt van de vereniging waar een kind lid van is tot een gesloten inrichting. We hebben de jeugdgezondheidszorg, de scholen, de stichting jeugdteams, de huisartsen. Allemaal maken ze deel uit van, of hebben op zijn minst te maken met, de Jeugdhulp.

Het beeld dat steeds weer naar voren wordt gebracht is dat er zo enorm gekort is op de zorgmarkt. Maar de zorgmarkt is niet een op een gelijk aan de jeugdhulp. Er is een nieuw stelsel en de zorgmarkt wordt idealiter het kleinste stukje van dat stelsel. Waar je pas terechtkomt als al die andere bootjes die onderdeel uitmaken van het stelsel je niet meer drijvende kunnen houden.

We moeten het daarom wat ons betreft niet hebben over geld naar de voorkant of naar de achterkant maar over de best mogelijke verdeling van onze middelen over het hele domein. Waar zijn de middelen het meest effectief? Als we vanuit het oude kader blijven denken en de termen en begrippen blijven gebruiken die daarbij horen, wordt echte vernieuwing lastig.

Aan ons de taak om die middelen zodanig te verdelen en het domein zo in te zetten dat de doelstellingen worden bereikt: ieder kind groeit gezond en veilig op. En als dat nodig is snelle en adequate hulp inzetten. Bij het hanteren van wachtlijsten zou de ernst van de zorg leidend moeten zijn voor de wachttijd.

Hoe ernstiger de zorg, hoe korter de wachttijd.

Er moeten om dat te bereiken wat ons betreft twee bewegingen op gang komen. De eerste beweging is een verschuiving van (duurdere) zorg vanuit de regionale zorgmarkt naar meer ondersteuning vanuit de jeugdteams. De tweede beweging is om ondersteuning nog meer het brede jeugddomein te brengen, nog voordat het jeugdteam in beeld komt. Inzetten op preventie en informele hulp en vroegtijdige signalering.

De middelen die nu vanuit de regionale zorgmarkt vrijgespeeld moeten worden voor die effectievere verdeling, moeten niet automatisch alleen naar de Stichting Jeugdteams gaan. Inderdaad zal bij een afbouw van de regionale zorgmarkt de druk op de jeugdteams toenemen en zijn hier extra investeringen nodig, maar de tweede beweging naar dat bredere veld, waar juist ook

preventie een onderdeel van maakt. Moet ook ingezet kunnen worden. Het is een complex samenspel.

Tot nu toe hebben gemeenten, naast de lokale impuls, geen financiële ruimte gekregen om op die kant van de jeugdhulp waar informele hulp, preventie en vroegtijdige signalering zit met kracht in te kunnen zetten. Gemeenten zijn uiteindelijk verantwoordelijk voor de resultaten, en moeten dus ook lokaal zeggenschap hebben over waar zij de middelen inzetten. Vanuit de eigen lokale context kan dit bijvoorbeeld meer op jeugdteam zijn, op de verenigingen, op preventieprogramma's, op het onderwijs en/of bijvoorbeeld op de huisartsen. De gemeente Alblasserdam adviseert deze lokale financiële vrijheid expliciet in het meerjarenperspectief op te nemen. Dit is hierin nog onvoldoende verwerkt.

Rijksbijdrage onvoldoende

Wij beseffen ons ook dat los van alle inspanningen die we moeten doen, en waar we in geloven, het rijk te snel en te veel heeft bezuinigd op de overgedragen taak. Wij zijn dan ook blij met de brief en de uitnodiging aan de minister die onderdeel is van de acties in het meerjarenperspectief.

Stichting Jeugdteams

Uitgangspunt is om in 2022 binnen Rijksbudget te blijven. Het financiële omslagpunt qua transformatie ligt al in 2019: € 4 miljoen bezuiniging op de regionale zorgmarkt, oplopend tot € 6,4 miljoen in 2022.

De gemeente Alblasserdam wijst het AB er op dat dit zeer ambitieus is. Het vraagt op zeer korte termijn om veel interventies, met name van gemeenten en stichting Jeugdteams. Onduidelijk is of de jeugdteams hiervoor al voldoende geëquipeerd zijn. Vanuit de Stichting Jeugdteams zien wij dan ook graag een reactie op dit Meerjarenperspectief.

Wij maken ons zorgen over de bureaucratie. Een van de uitgangspunten van de Jeugdhulp was om sneller en minder bureaucratisch te werk te gaan, zodat kinderen eerder, efficiënter én effectiever geholpen kunnen worden. Een voorbeeld hierbij is de nee-tenzij-regeling. Op dit moment is die regeling voor jeugdigen en hun ouders zeer ingewikkeld. Wat ons betreft moeten dat soort trajecten sneller en persoonlijker worden vormgegeven. Nu, met dit Meerjarenperspectief, is wat ons betreft hét momentum om bureaucratie terug te dringen conform de uitgangspunten van de jeugdhulp en ons regionale beleid.

Bureaucratie verbreden en opbouwen is makkelijk. Risicoregelreflexen en de vraag naar kaders, zijn misschien begrijpelijk, want het is een ingewikkeld stelsel en voor mensen in het veld hebben we houvast nodig. Maar bureaucratie weer afbreken is lastiger. De kans die nu, kort na de invoering van de nieuwe Jeugdwet nog voor ligt is om daaruit weg te blijven. Om eerlijk te zijn over regels en procedures, maar tegelijkertijd zo min mogelijk bureaucratische rompslomp te organiseren. Dat vraagt alertheid en lef. Om Stichting Jeugdteams te laten doen wat ze moeten doen en ze vooral het vertrouwen en

de ruggensteun (ook in de vorm van kennisverbreding en vaardighedentrainingen) mee te geven om dat werk te doen.

ZIN en PGB

Wij dringen er bij u op aan om de tarieven van ZIN en PGB zodanig te laten zijn dat ouders en jeugdigen echt een eerlijke keuze kunnen maken tussen deze twee.

Doelstellingen per gemeente

In bijlage 5 staan de doelstellingen beschreven die elke gemeente moet behalen. Deze cijfers zullen na de afsluiting van het boekjaar 2017 worden aangepast. Dit kan voor sommige gemeenten een ander realisatiecijfer tot gevolg hebben. In een aantal gemeenten wordt minder aan zorg uitgegeven dan wat zij aan rijksbijdrage ontvangen. Zij hebben hiermee –rekenkundig gezien- voor volgend jaar geen doelstelling. In bijlage 5 staat dit zelfs omschreven als een negatieve doelstelling.

De gemeente Alblasserdam adviseert het AB om gezamenlijk af te spreken dat elke gemeente, los van het realisatiecijfer, zijn inzet intensiveert.

Inspanningsverplichting gemeenten op LTA

Het LTA maakt voor 10% deel uit van het budget. Hierop is maar zeer beperkte sturing mogelijk. 58% procent van het LTA komt voort uit verwijzingen van huisartsen. Hierover wordt in het meerjaren-perspectief niets specifiek genoemd.

De gemeente Alblasserdam adviseert het AB om daar waar het gaat om het maken van afspraken met huisartsen een inspanningsverplichting op te nemen. Juist over deze dure en specialistische hulp moeten goede afspraken met huisartsen gemaakt worden en moet gezorgd worden dat hier een goede samenwerking met de jeugdteams ontstaat.

Punt is dat wij die noodzakelijkheid vanuit allerlei kanten aangereikt krijgen. En de huisartsen hem alleen van ons te horen krijgen.

Wij adviseren er op in te zetten dat de huisartsen ook via andere wegen te horen krijgen hoe groot het belang van die afspraken is. Dit kan via lobby bij het rijk, maar ook via afspraken met organisaties die huisartsen ondersteunen.

OOGO-overleg voor besluitvorming in de raad

Om de geldstromen jeugdhulp van onderwijs en gemeente goed aan elkaar te verbinden is de gemeente Alblasserdam blij dat we dit kunnen vastleggen in het Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) met het onderwijs.

Ontschotting

Wij zien kansen voor ontschotting in het hele domein. Opgroeien gaat over veel meer dan het systeem dat we hebben bedacht. Gaat ook over een fijne leefomgeving, over ruimte om te spelen, over een goede school, over of je

ouders een beetje sociale contacten hebben. Tegelijkertijd zien we dat jongeren soms moeilijk op de arbeidsmarkt terechtkomen, dat achttienjarigen goed vanuit de jeugdhulp moeten worden begeleid en dat gezinnen soms ook een WMO-indicatie hebben of in de schuldhulpverlening zitten.

Het gaat erom dat we in de breedte kijken en leren doorzien welke ontschottingen het meest effectief zijn. Daar ligt een lokale, maar zeker ook een regionale opgave. We beseffen dat die laatste bemoeilijkt wordt door het feit dat de verschillende domeinen op verschillende regionale niveaus en via verschillende organisaties worden geregeld, maar die samenwerking is wat ons betreft noodzakelijk.

Met betrekking tot het **de begrotingswijziging** vragen wij graag aandacht voor:

Financiële stromen

De gemeenten betalen het "basisbedrag" voor Veilig Thuis (jeugddeel) ad € 3,3 mln. aan SOJ. De SOJ schuift deze middelen door naar DG&J. Dit in tegenstelling tot de éxtra gemeentelijke bijdrage ad € 1,9 mln. voor Veilig Thuis (jeugddeel). Die betalen gemeenten rechtstreeks aan de DG&J. Hierdoor lijkt een onduidelijke interne opdrachtgever- / opdrachtnemer-relatie in de GR te ontstaan. Deze werkwijze leidt tot minder transparantie in de begroting bij de verschillende financiële stromen (Rijksmiddelen versus gemeentelijke middelen) voor het jeugddeel van Veilig Thuis.

Gemeente Alblasserdam adviseert te kiezen voor de optie dat alle middelen voor het Jeugddeel van Veilig Thuis van de gemeente rechtstreeks naar de DGenJ gaan bij het wijzigen van de begroting:

De Serviceorganisatie zal in haar aanbestedingsbrief aan de raden duidelijk(er) de nu voorgestelde werkwijzen toe moeten lichten.

Communicatie

In de aanbestedingsbrief wordt een extra bijdrage van € 5,4 mln. genoemd. Tegelijkertijd wordt de extra bijdrage voor Veilig Thuis (jeugddeel) ad € 1,9 ml. geïnd door DG&J. De totale overschrijding op jeugdhulp bedraagt daarmee € 7,3 mln.

Gemeente Alblasserdam adviseert de context van dit bedrag duidelijk in de aanbestedingsbrief te schetsen.

Extra capaciteit Serviceorganisatie

Wij staan op het standpunt dat van het geld dat we in de jeugdzorg steken er een zo groot mogelijk deel naar de daadwerkelijke zorg voor en hulp aan jeugdigen moet gaan. Ook dat valt onder het zo efficiënt en effectief mogelijk besteden van onze middelen. We roepen u dan ook op overhead en bedrijfsvoering zoveel mogelijk terug te brengen. Dat geldt voor de serviceorganisatie en voor de stichting jeugdteams. Het meerjarenperspectief leidt echter tot extra apparaatskosten ad € 0,2 mln. bij de Serviceorganisatie.

Graag hebben wij op korte termijn meer duidelijkheid over de precieze invulling van deze functies en de manier waarop de objectiviteit ten opzichte van de SO gewaarborgd blijft. Immers, inzet op het MJP vanuit de functie zoals deze bedoeld lijkt in de stukken vergt ook een kritische blik op de SO. Ook wensen wij dat deze functies tijdelijk zijn en geëvalueerd worden op hun effectiviteit.

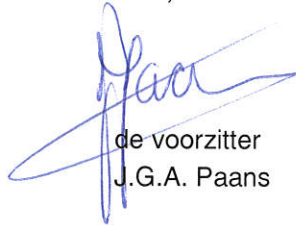
Gemeentelijke compensatie i.r.t. € 0,3 mln. Kindertelefoon

De Serviceorganisatie vraagt om een gemeentelijke compensatie van € 0,3 mln. Aanleiding voor deze vraag is de korting van € 0,3 mln. die het rijk vanaf 2018 legt op de integratie-uitkering Jeugd, vanwege VNG-betalingen voor de Kindertelefoon en het Vertrouwenswerk Jeugd. Op dit moment is onduidelijk of gemeenten elders gecompenseerd zijn door het Rijk voor deze korting of een kostenbesparing elders binnen hun begroting hebben gerealiseerd. Gemeente Alblasserdam adviseert duidelijkheid te hebben over deze € 0,3 miljoen, voordat de begrotingswijziging wordt vastgesteld. Dit beïnvloedt immers de omvang van de extra gemeentelijke middelen.

Met vriendelijke groet,
namens de gemeenteraad van Alblasserdam,

de griffier
I.M. de Gruijter

de voorzitter
J.G.A. Paans